

AR. 529, 29.

B. m. II

IIa
52

DE
BIBLIOTHECIS HISPANIAE, GALLIAE ET ANGLIAE,
QVAE CODICIBVS MSTIS SVPERBIVNT, NEC NON
SCRIPTORIBVS, QVI LIBRORVM Mstorvm
INDICES EDIDERVNT, BREVITER
STRICTIMQVE DISSERIT

SIMVLQVE
AD
ORATIONEM PANEGYRICAM
IN
SERENISSIMI CELSISSIMIQVE PRINCIPIS AC DOMINI
DOMINI
C A R O L I
DVVIS BRVNSVICENSIVM ET LVNEBVRGENSIVM
- PATRIAE PATRIS AC DOMINI NOSTRI LONGE
CLEMENTISSIMI

AVSPICATISSIMVM NATALEM

AVGVSTI CALENDIS A. R. S. MDCCLV

DIVINA FAVENTE GRATIA RECVRRENTEM

IN
ILLVSTRI ANNA-SOPHIANEO APVD
SCHENINGENSES
HABENDAM

INVITAT
M. JO. ADAM SCHIER
CONR.

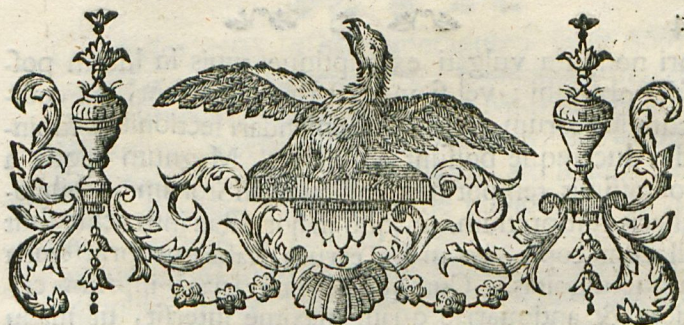
HELMSTADII TYPIS JO. DRIMBORNII.

Est illa praecipua seculi, quod jam per Dei gratiam vivimus, felicitas, ut bonae litterae crescant & omnia subsidiorum genera, quae ad promovendum illarum florem conducunt, quaeque olim litterarum humaniorum & elegantiorum cultoribus invidebantur, nunc omnibus pateant. Certatim nostra aetate excutiuntur bibliothecarum foruli in omnibus cultioris Europae partibus & inde promuntur, quae ad communem utilitatem & eruditionem indies perficiendam aliquid conferunt. Quis autem dubitat, in ejusmodi subsidiorum numero, quibus elegantiores litterae insigniter incrementum capiunt, Codices manu exaratos merito poni? ex his enim vel li-

bri nondum vulgati exscriptique typis in lucem pos-
sunt protrahi; vel si vulgati jam typis sunt, ex codi-
cum MStorum variantibus emendari lectionibus subin-
de, lucemque possunt accipere. Magnum itaque a
longissimis temporibus codicum MStorum in biblio-
thecis fuit pretium, ut, quo majori istae instructae sunt
illorum copia, eo major earum habeatur praestantia
atque dignitas. Cumque rei litterariae, inprimis cri-
ticae & antiquariae quam maxime interfit, ut manu
exarati codices, qui in scriniis & latebris delitescunt,
in publicum protrahantur eorumque notitia ad omnes
perveniat, existimavimus praeque nobis tulimus, non
male studium nos tempusque collocaturos sed potius
multis rem gratam nos facturos esse, si in praesenti
praestantissimas Hispaniae, Galliae & Angliae biblio-
thecas MStorum copia instructas nominarem praeci-
puiosque scriptores, qui data opera Codicum MSto-
rum indices in lucem ediderunt, recenseremus:

Initium faciemus ab Hispania; in hoc amplissimo
regno inter bibliothecas velut inter ignes luna mino-
res eminet instructissima perque omnem Europam ce-
leberrima *Scorialensis* sive *Scoriacensis*, cui hodie prae-
est *Gregorius Majansius*, vir meritis in Jurispruden-
tiam & litteras elegantiores illustris.* Condidit eam,
ut satis liquet, *Philippus secundus* & testante Rev. Ab-
bate de *Vayrac* dans *Etat present de l'Espagne* T. I,
P. II, p. 536 edit. Parisiensis, ** codicum MStorum
quin-

* confer. *Struvii* Biblioth. Histor. Litter. p. 199 (ex rec. Cel. *Jugleri*)

** prodit hic utilissimus lectuque dignissimus liber *Parisii* 1718
tribus

quindecim millia in ea numerantur, inter quos sunt multi Graeci rarae vetustatis. Catalogum praecipuorum librorum ineditorum, qui MSti adservantur in Bibliotheca Scorialensi V. Cl. *Alexander Barvoetius* nobis reliquit. Extat ille in *Joach. Jo. Maderi & Jo. Andr. Schmidii* Collectione de bibliothecis & Archivis, nec non in *Philippi Labbei* Specimine novae bibliothecae MStorum, * cui accessit *Scipionis Tettii*, Neapolit. index MStorum Bibliothecae Scorialensis. Idem *Barvoetii* opusculum cum rei litterariae studiosis communicavit *Bernh. Montefauconius* in Bibliotheca Bibliothecarum MStorum nova T. I, p. 616 seq. ** Arabico-

A 3

bico-

tribus tomis in 8 cum fig. Recens. in *Actis Eruditorum* 1719 p. 278 & rec. Amstelodami 1719, III Tom. in 12. confer. *Journal littéraire* 1720, T. XI, P. I, *Europe Savante* 1719 T. XI P. II, & *Maendelyke Uittreksel* 1719 mense Augusto

* quod specimen prodit Lutetiae Parisiorum 1653 in 4.

** integer titulus hujus operis magni & ad omnem posteritatem illustris est: R. P. D. BERNARDI DE MONTEFAUCON, *Monachi Benedictini e Congr. S. Mauri, Bibliotheca Bibliothecarum Manuscriptorum nova, ubi, quae innumeris paene MStorum Bibliothecis continentur, ad quodvis litteraturae genus spectantia & notatu digna, describuntur & indicantur: cum indicibus locupletissimis. Parisiis* 1739 2 Tomi in fol. Quia hoc opus luculentissimum in tabernis librariis Germanorum non adeo frequens est & ob nimis grande pretium a paucissimis comparari potest, non ingratum fortasse erit, quae in toto opere continentur, hic declarare. In Praefatione cel. Auctor enarrat, quanto labore, quibus modis per annos plus septem & quadraginta sese ad tantum opus apparaverit. *Tonus Imus* complectitur Bibliothecas Italiae, initiumque ducit a Vaticana celeberrima illa Bibliotheca. Aliorum quoque paene omnium Romanarum Bibliothecarum catalogos huc civi-

bicorum quorundam Codicum MStorum, qui in eadem Regia Hispaniae Bibliotheca adservantur, Catalogum *Jo. Henr. Hottingerus* in Adpendice Smegmatis Orientalis Libr. III, P. 2, p. 1. seq. & ad calcem Bibliothecae orientalis dedit. Sic & *Christi. Ravius, Berolinus*

retulit; item Bibliothecarum *Montis-Cassini & Neapolis* civitatis, bibliothecae etiam Laurentianae Florentinae, quae inter celebriores ex MStorum praestantia numeratur. His adduntur Bibliothecae aliae Florentinae, quarum quaedam MStorum pretio insignes sunt. Has excipiunt nonnullae Bononienſes & Cefenatenſis illa; item Archivium Ravennatenſe, triplo auctius eo, quod in historia Ravennatenſi cuſum fuit. Sub hac accedunt & Catalogus Codicum MStorum, quos Pater Purpuratus *Bessarion* Senatui Veneto dedit; & ceterae Venetae bibliothecae, quarum indices auctor ipſe adornavit. His adduntur bibliothecae Patavinae, Veronenſes, Ducis Mutinenſis celebriſſimae illa bibliotheca Ambroſiana Mediolanenſis. Italicis bibliothecis Germanicae ſuccedunt, quarum prima eſt Caefarea Vindobonenſis. His jungitur Catalogus Hispanae bibliothecae Scorialenſis. Agmen claudunt in hoc primo tomo Bibliotheca regis Angliae ceteraeque Anglicanae. *Tomus vero ſecundus* Gallicanas complectitur bibliothecas. Praeit autem Regia omnium, quae unquam fuere, ampliffima praestantiſſimaque. Regiam ſequitur Sangermanenſis bibliotheca, quae nunc inter praestantiſſimas Europae cenſetur. Harum Catalogos excipiunt bibliothecarum Gallicanarum plus quam ſeptuaginta Catalogi. His tot tantisque catalogis conſtat opus hoc egregium nec ſine ſtupore lectorum tanta ſupellex diſpicitur, ubi non MStorum modo numerus deſcribitur, ſed etiam multorum aetas & pretium plerumque indicatur. Tandem ut facilioris uſus eſſet haec bibliotheca, ampliffimi duo Indices concinnati ſunt. Prior, in fronte *primi Tomi* poſitus, ſecundum materiam omnia & ſingula minutatim indicat; alter in ſine *ſecundi Tomi* ordine Alphabetico omnia proferat cum paginarum numeris

volinus edidit Catalogum 261 voluminum Arabicorum in hac bibliotheca, subjectum *Ravii* praefatiunculis in primam tredecim partium Alcorani Arabico-Latini. Relictâ Hispaniâ conferemus nos in Galliam, ubi omnibus palmam praeripit Bibliotheca regia. Hanc Carolus V rex in Lupara prior extruxit. *Carolus VI* & *Carolus VII* auxere, *Franciscus* vero Imus, pater instauratorque litterarum, MStis Latinis, Graecis aliisque locupletavit. Subsequentes reges plurima addidere. Ludovicus vero M. tot incrementa adjecit, ut praestantissimas Europae bibliothecas & pretio & numero superaret. Verum nulla unquam tanta fuerat accessio, quantam videmus factam, curante Francicae rei administro, Eminentissimo Patre purpurato de *Fleury*, qui jubente rege, *Sevinum* & *Fourmontum*, amplissimae doctrinae Abbates misit in orientem, qui MStos Codices Graecos & alios orientalium linguarum ubique locorum coemerent. Praefectus bibliothecae regiae hodie est ill. *Bignonius*, *Jo. Pauli Bignoni* nepos, cui in Bibliothecarii munere successit, cum a. 1745 m. Jan. octogenario major e vita discederet. Codices manu exarati, quibus haec bibliotheca superbit & quorum ultra triginta millia complectitur, recensentur a *Bern. Montfauconio* in Bibliotheca Bibliothecarum MStorum nova T. II, praecipue autem in *Catalogo Codicum MStorum Bibliothecae regiae*, quod egregium opus *Parisiis* e typogr. Regia 1739 IV Tom. in fol. prodiit

Praeter Regiam, quae merito omnium bibliothecarum in Europa regina habetur apud Parisienses adhuc spectandae veniunt

a) Biblio-

a) Bibliotheca Collegii Sorbonici. Referta est illa imprimis MStis orientalibus, quorum Catalogum exhibet *ὁ πρῶτος Montfauconius* in Biblioth. Bibliothec. MStorum T. II.

b) Bibliotheca Collegii Ludovici M. olim Clavomontani. Manuscriptorum sexcenta prope volumina in ea numerantur, inter quae plurima pars ex Graecis constat, recentioribus maxime, non nullis tamen antiquis etiam & optimae notae. conf. *Montfaucon.* in Praef. ad Palaeogr. Graec. p. 26.

c) Bibliotheca Canoniorum Abbatiae S. Victoris, jam Francisci I aetate ob varios Codices manu exaratos magni aestimata. Quendam MStorum Catalogum dedit *Montfauconius* in Biblioth. Bibliothec. MStorum T. II, p. 1369 seq.

d) Bibliotheca Patrum Oratorii in via S. Honorati. Haec etiam excellit praestantissimis Codicibus manu exaratis, quorum indicem attulit *Montfauconius* l. c. p. 1403 seq.

e) Bibliotheca S. Germani, Ordinis Benedictini ex Congregatione S. Mauri, quae, praeter Regiam reliquas omnes Parisienses dignitate & praestantia vincit. Teste *Car. Steph. Jordano* * sex Codicum MStorum millia in ea numerantur, quorum catalogum dedit *cel. Montfauconius* in Biblioth. Biblioth. MStorum nova T. II.

f) Bibliotheca Ordinis Minimorum. Habet ea illud peculiare, quod plures continet codices Liturgicos manu scriptos, ut in eo pluribus aliis bibliothecis pal-

* dans l'histoire d'un Voyage littéraire, a la Haye 1735 in 8 p. 74

❁ ❁ ❁

9

palmam praeripere videatur. confer. *Dan. Maichelii*
Introd. ad Hist. Litter. de praecipuis bibliothecis Paris.
c. XI.

Parisiis complures olim etiam bibliothecae priva-
tae extiterunt, inter quas eminuerunt, maxime si Co-
dices MStos attendas, Bibliotheca *Seguieriana* & *Col-
bertina*. Prior conditorem, uti inter omnes eruditos
constat, habuit *Petrum Seguierium*, magnum Fran-
ciae Cancellarium tempore *Ludovici XIII.* Hic eru-
ditissimus vir pro insigni litterarum studio Codices
MStos varii generis bonitate atque elegantia praestan-
tes maxime autem Graecos undecunque miris curis
magnisque sumptibus colligi curavit, constitutis hanc
in rem viris doctis, qui huic muneri pares videban-
tur. Post magni viri mortem jure haereditario venit
ad *Henr. Car. de Cambout de Coislin*, Ducem & Pa-
rem Franciae, episcopum Metensem & laudati condi-
toris pronepotem, unde deinde bibliotheca Coislina
dicta fuit. Mortuo a. 1732 *Coislino* * Codices MSti
quorum numerus abiit ad 4000, bibliothecae *S. Ger-
mani* illati sunt. Catalogus eorum prodiit sub titu-
lo: *Catalogue des Manuscrits de la bibliotheque du Chan-
celier Seguier. Parisiis* 1685 in 8. Multo melioris ar-
tem notae est *cel. Bern. Montfauconii* Catalogus MS-
torum in Bibliotheca Coislina (olim Segueriana) Pari-
siis 1715 in fol.

Bibliotheca Colbertina originem suam debet *Jo. Ba-
ptistae Colberto*, olim ministro & Secretario status ma-
ximoque, dum viveret, eruditorum Maecenati. Hic
B. magnis

* de cujus vita legatur *Histoire de l'Academie Roiale des In-
scriptions & des belles Lettres*

magnis curis impensisque thesaurum hunc litterarium adornavit. Ex solis Codicibus Graecis paene mille adfuerunt, quos autem omnes rex *Ludovicus XV* coemit, cum bibliotheca jussu *Caroli Leonorii Colberti, Comitis de Seignelay* venderetur. Catalogum exhibet *Montfauconius* Biblioth. Bibliothecarum MStorum T. II, p. 922 seq.

Cum praestantissimas bibliothecas apud Parisienses haecenus consideraverimus, progrediemur nunc ad reliquas, quae in hoc florentissimo regno famam adeptae sunt.

Sic *Rothomagi* duae nobis innotuerunt bibliothecae publicae. Alteram condiderunt Canonici ecclesiae metropolitanae ibidem, cujus originem legimus in *Franc. Pommeray* Histoire de l'Eglise Cathedrale de Rouen, Metropolitaine & Primatiale de Normandie, à Rouen 1681 in 4. Catalogus Codicum MStorum, qui in hac reperiuntur bibliotheca prodiit sub hoc titulo: *Notice des Manuscrits* de la Bibliotheque de l'Eglise Metropolitaine de Rouen, per Mr. S A A S, à Rouen 1746 in 12. Altera bibliotheca, quae apud Rothomagenses cernitur, pertinet ad monachos *monasterii S. Audoeni*. De MStis, quae in ea delitescunt, confer. *Montfaucon* in Biblioth. MStor. T. II, p. 1237 seq.

Caesaroduni etiam praestantissima invenitur bibliotheca, ad ecclesiam *S. Gatiani* pertinens. Codicum MStorum quadringenta sexaginta volumina possidet, quorum Catalogum notis illustratum *Guilielmus Jovan* edidit *Caesaroduni* 1706 in 8. confer. etiam *Montfaucon* in Biblioth. Bibliothec. MStorum T. II, p. 1273 seq.

Lug-

Lugduni praeter bibliothecam *Praedicatorum* spe-
 ctatu digna est & ea, quae ad *collegium Jesuitarum* per-
 tinet. Possidet ea MStorum quadraginta circiter vo-
 lumina, quorum nonnulla prae caeteris notatu dignif-
 sima dicuntur. Confer. de ea Rev. Patris de *Colonia*
Histoire litteraire de la ville de Lion P. II, p. 757 seq.

Tandem *monachi Benedictini* monasterii in supe-
 riori Campania, quod a S. *Remigio* nomen gerit, in-
 struētissimam etiam habent bibliothecam. Confer. de
 ea *Montefauconius* in Praef. ad Palaeogr. Graec. p. 27
 ubi in *bibliotheca*, inquit, *S. Remigii Benedictinorum*
habentur exemplaria MSta bene multa, & inter illa Co-
dices Graeci circiter LX olim cardinalis a Lotharingia,
Archiepiscopi Rhemensis.

Ex Gallia transeamus nunc in *Angliam*, in qua
 fortunatissima insula bibliotheca *Regia Westmonasteri-*
ensis primum spectanda venit. Numerus MStorum
 codicum in ea, si comparemus cum Regia Parisiensi
 non adeo magnus est; possidet enim illa tantum bis
 mille volumina MSta; interim dantur in ea nonnulli
 codices, qui & antiquitate & usu mirifice se commen-
 dant. Indicem eorum debemus *Davidi Casleio*, qui
 hodie munere Sub-Bibliothecarii fungitur. Prodiit il-
 le lingua Anglica sub titulo: *DAV. CASLEY'S Cata-*
logue of the Manuscripts of the King's Library. An Ap-
pendix to the Catalogue of the Cottonian Library &c.
London 1734 in 4.

Post *Regiam Westmonasteriensem* bibliotheca Re-
 giae Scientiarum Societatis *Londini* facile princeps est.
 Originem suam maxime debet *Thomae Comiti Arun-*
delliae, a quo ad *Ducem Norfolciensem, Henricum* ve-
 nit,

nit, qui deinde Regiam Societatem Londinensem ea donavit. Superbit illa Codicibus manuscriptis praestantissimis, quos illustrissimus auctor ex omni oriente grandibus impensis in Angliam advehi curavit. Catalogus eorum prodiit sub titulo: *Catalogus librorum MStorum & impressorum Bibliothecae Norfolcianaë, (olim Arundellianaë) quos Henricus, Dux Norfolciae, Regiae Societati Londinensi donavit. Londini 1681 in 4.*

Restat inter bibliothecas publicas Londinenses *Cottoniana*, Regiae vicina. Conditorum habuit *Robertum Cottonum*, Equitem Auratum & Baronetum Angliae, qui a. 1631 d. 6 Maji Westmonasterii mortuus est. Referta est illa antiquis MStis varii generis imprimis eis, quae ad illustrandas Angliae antiquitates aliquid conferre possunt. Catalogum horum MStorum debemus *Thomae Smith*. Prodiit *Oxoniae e Theatro Scheldoniaco 1696 in fol. charta regali*. Praemissa est ei illustris conditoris vita & Bibliothecae historia. Selecta ex hoc Catalogo dedit *Montfaucon* in *Biblioth. Biblioth. MStorum T. I, p. 634 seq.* Appendicem vero ejusdem invenimus in *Dav. Casley Viri Clar. Catalogo MStorum Bibliothecae Regiae p. 313 seq.*

Relictis publicis Londinensium bibliothecis progrediemur nunc ad bibliothecas, quibus binæ Academiae in Anglia gaudent. Altera est *Oxonienfis*, quae vulgo *Bodlejana* audit. Manuscripti Codices plurimi iique optimaë notae ibi extant, praesertim si litteras elegantiores spectes, tam pulchra continet monumenta, ut multis aliis anteire videatur. Omnium autem horum codicum manuscriptorum sine omni controversia praestantissimus est *codex veteris & novi Testa-*

stamenti, qui *Alexandrinus* vulgo dicitur. Membracaeus est litterisque uncialibus, absque accentuum & spirituum adjunctione exaratus. Possedit eum quondam *Cyrillus Lucaris*, Patriarcha Constantinopolitanus, qui istum Alexandria Constantinopolin secum attulit & postea circa annum 1628 Anglorum Regi *Carolo* Imo per *Thomae Roe*, equitem Auratum & laudati Regis ad Imperatorem Turcarum legatum dono misit, a quo in Bibliothecam Bodlejanam venit. De aetate hujus praestantissimi longeque pretiosissimi codicis certant Critici & adhuc sub judice lis est, quo tempore iste scriptus sit. Angli antiquissimum totius orbis & praestantissimum pronuntiant. E contrario nimis eum diminuit & ad seculum decimum abire jubet *Casimirus Oudinus* in Dissert. Critic. Triade *, quarum prima de Codice MS. Alexandrino Bodlejanae bibliothecae agit. Refutavit autem *Oudinum Jo. Augustinus Dietelmaierus*, Norimbergensis in Diss. Academica, Antiquitatem Codicis Alexandrini vindicante & novo argumento comprobante, quam Praeside D. *Jo. Henr. Schulze* Halae Magdeb. 1739 publice defendit. Confer etiam *Jo. Adami Osiandri*, Graecae linguae Prof. quondam in Acad. Tubingensi celeb. Orationum Acedemicarum Trigam, quarum secunda agit de MSto Codice Graeco Nov. Test. Alexandrino. Tubingae 1742 in 4. Mediam viam elegit supra laudatus *Casley* l. c. ubi p. 5 seq. quum de hoc ipso Codice differit, eum seculo quarto vel quinto, exaratum pronuntiat. Plures quantivis pretii Codices Bibliothecae Bodlejanae adducit *Eduardus Bernardus* in Catalogo librorum MStorum Angliae
 B 3 &

* prodiit *Lugduni Batavorum* 1717 in 8.

& Hiberniae, quod opus egregium lucem adspexit Oxonii in Theatro Scheldoniano 1697 in fol. Excerpta vero *Montfaucon* inferuit inde Bibliothecae suae MStorum T. I p. 641 seq. confer. etiam *Thomae Jamessii*, Bibliothecae Oxon. quondam Proto-bibliothecarii Ecloga Oxonio-Cantabrigiensis in duos libros tributa, quorum prior continet Catalogum librorum MStorum in illustrissimis bibliothecis duarum florentissimarum Academiarum Oxoniae & Cantabrigiae, *Londini* 1600 in 4.

Neque Academia *Cantabrigiensis*, altera Musarum sedes apud Anglos instructissima destituta est bibliotheca. Initium cepit Sec. XVI, quo *Thomas Roderam*, Archiepiscopus Eboracensis multos libros bonae notae comparavit. Praeclare autem de ea meritus est *Matthaeus Parckerus*, Archiepiscopus Cantuariensis, qui bibliothecae publicae Cantabrigiensi ingentem tam impressorum quam manu exaratorum Graecorum Latinorumque codicum numerum donavit. Ad codices MStos, quod attinet, eorum ibi sat ampla copia fervatur. Inprimis vero hic commendari meretur rarissimus Codex *Psalms Davidis* Hispanis in Gadium ereptione ereptus; item *Codex Novi Testamenti* Graeco-Latinus & vetustissimus. Continet iste IV Evangelia & Acta Apostolorum. Scriptus majoribus litteris quadratis, cohaerentibus vocibus, sine accentibus, sine spiritibus. Ex Graecia putat *Theod. Beza* fuisse asportatum. Pertinuit quondam ad coenobium S. *Irenaei*, quod Lugduni est usque ad annum 1562. Ex eo modo dictus *Beza* inter turbas Galliae civiles natus est, & deinde Academiae Cantabrigiensi a. 1581 muneri

muneri dedit. De praestantia reliquorum Codicum MStorum judicare est ex *Ed. Bernardi* Catalogo MStorum Angliae & Hiberniae, item *Jamesii* Ecloga Oxonio-Cantabrigiensi

Praeter bibliothecam publicam apud Cantabrigienses habent & omnia & singula Collegia Academiae suas bibliothecas libris tam typis exscriptis quam manu exaratis celebres, inter quas praecipue eminent bibliotheca *collegii Corporis Christi*, quod Angli vulgo dicunt *Benet-College*. Superbit ea *Matthaei Parckeri*, Archiepiscopi Cantuariensis, Codicibus praeter impressos, manu exaratis longe plurimis, quos per testamenti tabulas ei legavit. Catalogus eorum prodiit sub titulo: *Catalogus librorum MStorum Bibliothecae Collegii corporis Christi Cantabrigiae, quos legavit Matthaeus Parckerus Londini 1712 in fol.*

Atque haecenus de praestantissimis Hispaniae, Galliae & Angliae bibliothecis. Quae restant, eas alio loco atque alio tempore describemus

Jam proprius ad illud institutum accedamus, quod argumentum ad hanc scriptionem suggestit. Illucescet proxime futuris *Calendis Augusti* dies ille auspiciatissimus totique ducatu Brunovicensi prosperrimus, quo ante duos & quadraginta annos primum coeli lumen adspexit *Serenissimus Celsissimusque Princeps ac Dominus, Dominus CAROLVS, Dux Brunsvicensium ac Luneburgensium, Patriae Pater ac Dominus Noster longe Clementissimus*. Quo die exoptatissimo cum bonis omnibus nihil queat esse sanctius; *Mysae Scheningenses* communis pietatis & publici gaudii interpretis provinciam mihi imposuerunt, quam & eo lubentius in me susce-

QX Tha 52

X 356 0151

VD18

16

suscepi, quo majori pietate *Serenissimo Duci Nostro* pro maximis immortalibusque per quatuor & quod excurrit annos in me tanquam hominem novum & peregrinum collatis, devinctus sum. Efficere id autem potissimum studebo Oratione verbis Teutonicis concepta, in qua *summas quasdam Serenissimi Ducis Nostri CAROLI virtutes, quae omnes cultioris Europae populos in admirationem rapiunt*, depraedicabo. Faxit summus omnium rerum moderator atque arbiter, ut auspiciatissimus iste dies, quem hodie laeti celebramus, saepissime ad nos redeat seraeque posteritati nostrae sit faustissimus.

Denique ut hic dies Pindo nostro sit quam solemnissimus, *Praesulem Summe Reverendum & Scholae Nostrae Ephorum longe gravissimum*; item *reliquos Patronos atque Fautores omnis ordinis, nec non omnes Matronas nobilissimas lectissimasque virgines civitatis nostrae* precibus obsequii & observantiae plenis rogamus, ut reliquos terrarum Brunovicensium cives in gratulationem effusos, imitentur & *futuro die Veneris, hora post meridiem tertia* in ducali Anna-Sophiano nostro convenire ac vota precesque suas cum nostra pietate conjungere velint. Dabam Scheningae in Ducali Anna-

Sophiano d. XXVII Julii A. R. S:

MDCCLV

mi

II d
52

B.I.G.

Black

3/Color

White

Magenta

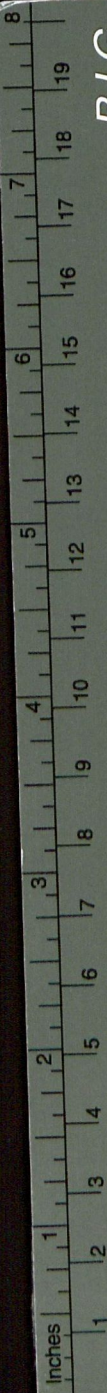
Red

Yellow

Green

Cyan

Blue

Farbkarte #13

DE
HISPANIAE, GALLIAE ET ANGLIAE,
VS MSTIS SVPERBIVNT, NEC NON
YS, QVI LIBRORVM MSTORVM
EDIDERVNT, BREVITER
ICTIMQVE DISSERIT

SIMVLQVE
AD
NEM PANEGYRICAM
IN
LSSIMIQVE PRINCIPIS AC DOMINI
DOMINI

ROLI

ICENSIVM ET LVNEBVRGENSIVM
TRIS AC DOMINI NOSTRI LONGE
CLEMENTISSIMI

TISSIMVM NATALEM

CALENDIS A. R. S. MDCCLV
FAVENTE GRATIA RECVRRENTEM

IN
ANNA-SOPHIANEO APVD
CHENINGENSES

HABENDAM

INVITAT
ADAM SCHIER
CONR.

ADII TYPIS JO. DRIMBORNII.

